

**MOLIYA BOZORINI RIVOJLANTIRISH:
ZAMONAVIY TENDENSIYALAR VA ISTIQBOLLAR**

Ma'lumki bugungi kunda jahon moliya bozori arxitekturasida yuz berayotgan global beqarorliklarning milliy moliya bozorimizga ta'sirini kamaytirish dolzarb masalalardan biri hisoblanadi.

[Davomi → 3-betda](#)

Международное сотрудничество

**МИНИСТРЫ ОБРАЗОВАНИЯ
УЗБЕКИСТАНА
И ТАДЖИКИСТАНА ОБСУДИЛИ НОВЫЕ
НАПРАВЛЕНИЯ СОТРУДНИЧЕСТВА**

[Продолжение → 9 стр.](#)

#22 (3320) 19.03.2026

ЭКОНОМИЧЕСКАЯ ГАЗЕТА / IQTISODIY GAZETA

BIZNES DAILY

GAZETA O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI DAVLAT AKTIVLARINI BOSHQARISH AGENTLIGI KO'MAGI BILAN CHOP ETILADI

BIRJA

WWW.BUSINESSDAILY.UZ

O'zbekiston va Qozog'iston yetakchilari telefon orqali muloqot qildilar

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyev Qozog'iston Respublikasi Prezidenti Qasim-Jomart Toqayev bilan telefon orqali muloqot qildi.

Davlatimiz rahbari Qozog'iston Prezidentini yangi tahrirdagi Konstitutsiya loyihasi bo'yicha referendum muvaffaqiyatli o'tkazilgani bilan samimiy tabrikladi.

Qabul qilingan yangilanishlar Qozog'istonning barqaror taraqqiyotini ta'minlash va mamlakatning xalqaro nufuzini mustahkamlashga ishonchli huquqiy asos bo'lishi va qo'shimcha sur'at bag'ishlashi ta'kidlandi.

O'zbekiston-Qozog'iston strategik sheriklik va ittifoqchilik munosabatlarini oliy darajadagi kelishuvlarni amalga oshirish nuqtayi nazaridan yanada mustahkamlashning dolzarb masalalari ham ko'rib chiqildi.

Savdo-iqtisodiy, investitsiyaviy, transport, madaniy-gumanitar va boshqa ustuvor sohalarda qo'shma loyiha va dasturlarni ilgari surishga alohida e'tibor qaratildi.

Yetakchilar xalqaro va mintaqaviy ahamiyatga molik dolzarb masalalar yuzasidan fikr almashdilar, bo'lajak ikki va ko'p tomonlama tadbirlar rejasini muhokama qildilar.

Davlat rahbarlari, shuningdek, birodar xalqlarimizni yaqinlashib kelayotgan Ramazon hayiti va Navro'z bayrami bilan samimiy qutlab, tinchlik-osoyishtalik, farovonlik va bardavom ravnaq tiladilar.

Olmaliqda yangi mis boyitish fabrikasining birinchi navbatini ishga tushdi

Prezident Shavkat Mirziyoyev Olmaliq kon-metallurgiya kombinatiga tashrif doirasida tog'-kon sanoatida amalga oshirilayotgan yirik investitsiya loyihalarini jadallashtirish yuzasidan yig'ilish o'tkazdi.

Ta'kidlanganidek, bugungi kunda axborot texnologiyalari, sun'iy intellekt, robototexnika, energetika, elektrotexnika, kimyo va mudofaa sanoati kabi strategik tarmoqlarni jadal rivojlantirish ko'p jihatdan mis, uran, litiy, volfram va boshqa

muhim metallar bazasiga tayanadi. Dunyo bozorlarida mazkur resurslarga talab oshib borayotgani, jumladan, mis konsentratlari bozoridagi taqchillik kuchayib, narxlar o'sishi kutilayotgani tog'-kon va metallurgiya sohasidagi loyihalarni tezlashtirishni yanada dolzarb qilib qo'yimoqda.

Shu munosabat bilan 2030-yilga qadar O'zbekistonda oltin ishlab chiqarishni 175 tonnaga, kumushni 500 tonnaga, uranni 15 ming tonnaga, misni 500 ming tonnaga yetkazish bo'yicha belgilangan marralarga erishish uchun barcha imkoniyatlarni to'liq safarbar etish zarurligi qayd etildi.

Bu borada har bir yirik loyihani aniq grafik asosida amalga oshirish, moliyalashtirish, qurilish, logistika, texnologik jihozlash va kadrlar bilan ta'minlash masalalarini o'zaro uy'g'unlikda hal qilish muhimligi ko'rsatib o'tildi.

Yig'ilishda, avvalo, Olmaliq kon-metallurgiya kombinatida amalga oshirilayotgan strategik loyihalarining borishi tanqidiy ko'rib chiqildi. Xususan, 3-mis boyitish fabrikasining keyingi navbatlarini jadallashtirish yuzasidan aniq topshiriqlar berildi.

Shuningdek, mazkur loyihaning texnologik davomi hisoblangan yangi mis eritish zavodini barpo etish masalalari ham ko'rib chiqildi. Unda texnik-iqtisodiy asosni yakunlash, xorijiy ekspertlarni jalb qilish, qisqa muddatlarda qurilish ishlarini boshlash yuzasidan mas'ullarga aniq vazifalar yuklatildi.

Olmaliq kombinatining istiqboldagi ehtiyojlaridan kelib chiqib, 4-mis boyitish fabrikasi bo'yicha texnik-iqtisodiy asosni ishlab chiqish uchun nufuzli xalqaro kompaniyalarni jalb etish vazifasi alohida ko'rsatib o'tildi. Ushbu hujjatda suv ta'minoti, temir yo'l, energetika infratuzilmasi, ekologik talablar va yuqori samarali texnologiyalarni kompleks qamrab olish lozimligi ta'kidlandi.

Yig'ilishda joriy yil uchun tarmoqda 90 ta loyiha doirasida 2 milliard 200-million-dollar investitsiya jalb qilish, 172,5 ming tonna mis, 120 tonna oltin, 210,5 tonna kumush va 8 ming tonna uran ishlab chiqarish vazifalari belgilangani qayd etildi.

[Davomi → 2-betda](#)

Islohot

Jahon banki ko'magida gaz uzatish tarmoqlarida sizib chiqishlar kamaytiriladi

[→ 2-betda](#)

Международное сотрудничество

Переговоры по узбекско-иорданскому торговому сотрудничеству

[→ 9 стр.](#)

ОТДЕЛ
РЕКЛАМЫ

РЕКЛАМА
VA E'LONLAR
BO'LIMI

+998 (99) 353-55-54

telegram
BIZNES DAILY BIRJA

Boshlanishi → 1-betda

Olmaliqda yangi mis boyitish fabrikasining birinchi navbati ishga tushdi

Shu bilan birga, bir qator istiqbolli konlar va obyektlar bo'yicha texnik-iqtisodiy asoslarni tez fursatda yakunlash, ekspertiza jarayonlarini soddalashtirish bo'yicha qabul qilingan yangi qaror imkoniyatlaridan samarali foydalanish zarurligi ta'kidlandi. Hukumatga ushbu loyihalar doirasidagi tashkiliy va huquqiy masalalarni qisqa muddatda hal qilish topshirildi.

Energetika resurslariga bo'lgan talab ortib borayotgan sharoitda ko'mir qazib chiqarish va uni qayta ishlash loyihalarini jadallashtirish masalalariga ham alohida e'tibor qaratildi. Aholi va sanoat korxonalariga ko'mir yetkazib berish hajmini oshirish yuzasidan vazifalar belgilandi.

Navoiy kon-metallurgiya kombinati faoliyati doirasida "Muruntov" konini kengaytirishning navbatdagi bosqichi, yangi konlarni o'zlashtirish, murakkab rudalardan oltin ajratib olish texnologiyalarini joriy etish, shuningdek, ayrim yirik loyihalar bo'yicha investorlar bilan hamkorlik mexanizmlarini qayta ko'rib chiqish yuzasidan topshiriqlar berildi.

Metallurgiya yo'nalishida "O'zmetkombinat"da ishlab chiqarish hajmini oshirish, ichki xomashyo bazasidan samarali foydalanish, raqobatbardosh mahsulot turlarini ko'paytirish, bozor talabiga mos metall listlar ishlab chiqarishni yo'lga qo'yish masalalari ko'rib chiqildi. Bu borada xomashyo ta'minoti, mahsulot turlarini diversifikatsiya qilish va yangi bozorlarni o'zlashtirish bo'yicha aniq choralar belgilandi.

Yig'ilishda Texnologik metallar kombinati faoliyatiga ham to'xtalib, sanoat uchun muhim metallar va murakkab qotishmalar ishlab chiqarishni kengaytirish, selen, tellur, kukun metallurgiyasi detallari va boshqa yuqori qo'shilgan qiymatli mahsulotlar ishlab chiqarish bo'yicha loyihalarni jadallashtirish vazifasi qo'yildi.

Tarmoq korxonalarida tannarxni pasaytirish va xarajatlarni qisqartirish masalalari ham diqqat markazida bo'ldi. Mutasaddilarga bir birlik mahsulot tannarxini qisqartirish, energiya sarfini kamaytirish, resurslardan tejamonkor foydalanish va oyma-oy aniq natijalarga erishish bo'yicha manzilli dasturlar ishlab chiqish topshirildi.

Davlat xaridlari va kooperatsiya sohasida mahalliy komponentni kengaytirishga alohida urg'u berildi. Shu bois, mutasaddilarga loyihalar va xaridlarda mahalliy

komponent ulushini joriy yilda 2 milliard dollardan oshirish bo'yicha aniq ko'rsatkichlar belgilab berildi.

Shuningdek, geologiya-qidiruv ishlarini kuchaytirish, qo'shimcha zaxiralarni aniqlash, yangi kon va investitsiya bloklarini investorlarga taklif qilish, uglevodorodga istiqbolli maydonlarni iqtisodiyotga jalb etish bo'yicha rejalar muhokama qilindi. Bu yo'nalishda joriy yilda oltin, kumush, mis, uran va rux zaxiralarini sezilarli oshirish vazifasi qo'yildi.

Yig'ilishda sohada amalga oshirilayotgan 22 milliard dollarlik loyihalar doirasida 38 mingta yangi ish o'rni yaratilishi, jumladan, 7,5 ming muhandis va 14 ming o'rta bo'g'in mutaxassislarga ehtiyoj paydo bo'lishi qayd etildi. Shu munosabat bilan sohadagi oliy ta'lim muassasalari va texnikumlar faoliyatini yangi talablar asosida tashkil etish, ta'lim dasturlarini zamonaviy texnologiyalarga moslashtirish, dual ta'limni keng joriy etish, diplom ishlarini bevosita ishlab chiqarish vazifalari bilan bog'lash bo'yicha ko'rsatmalar berildi.

Bundan tashqari, oliygohlardagi ilmiy tadqiqotlarni kombinatlardagi amaliy texnologik yechimlarga yo'naltirish, ilmiy ishlar natijalarini ishlab chiqarishga tatbiq etish, talabalar uchun o'quv-mashg'ulot poligonlarini tashkil qilish, sanoat korxonalarida sexlarni amaliyot va tadqiqotlar uchun moslashtirish vazifalari belgilandi.

Yangi loyihalar doirasidagi dolzarb ilmiy mavzular ro'yxatini ochiq e'lon qilish tizimini yo'lga qo'yish topshirildi. Bu tadqiqotlarda sohadagi 5 ta oliygoh bilan bir qatorda texnika yo'nalishidagi barcha davlat, xususiy oliygoh va ilmiy tashkilotlar ishtirok etishi mumkin bo'ladi.

Yig'ilish yakunida tog'-kon, metallurgiya, kimyo va neft-gaz kabi bazaviy tarmoqlarda yirik loyihalar ijrosini tizimli nazorat qilish maqsadida Prezident rahbarligida Sanoat kengashi tuzilishi ma'lum qilindi. Ushbu kengash doirasida yirik korxonalarni xalqaro standartlar asosida transformatsiya qilish, tannarx va energiya sarfini kamaytirish, xomashyoni chuqur qayta ishlash, mahalliy kontentni oshirish, barcha jarayonlarni raqamlashtirish, sun'iy intellektni joriy etish, investitsiya va eksportni ko'paytirish bo'yicha oylik ish rejaları tasdiqlanadi.

Mutasaddi rahbarlarga ushbu rejalar ijrosini har oy joylarga chiqqan holda korxonabay tanqidiy muhokama qilish, mavjud masalalarni tezkor hal etish va har chorak yakunlari bo'yicha hisobot kiritib borish topshirildi.

Jahon banki ko'magida gaz uzatish tarmoqlarida sizib chiqishlar kamaytiriladi

Jahon banki O'zbekistonga 10,6 mln dollar miqdorida grant ajratishni ma'qulladi.

Jahon bankining yo'ldosh neft gazini yoqish va metan chiqindilarini kamaytirish trust jamg'armasining grant mablag'lari hisobidan moliyalashtirilayotgan "O'zbekistonda gaz sizib chiqishini bartaraf etish mexanizmini yaratish" loyihasi "O'ztransgaz" AJ tomonidan boshqariladigan gaz uzatish tarmoqlarida sizib chiqishlarni aniqlash va bartaraf etish jarayonlarini yo'lga qo'yishga yordam beradi.

Loyiha doirasida 2029-yilgacha ta'mirlash ishlarini olib borish orqali iste'molchilar va tadbirkorlik subyektlariga yetkazib beriladigan qariyb 47,5 ming tonna gaz sizib chiqishining oldini olish rejalashtirilgan. Gaz yo'qotishlarining kamayishi, shuningdek, taxminan 18 million dollar miqdoridagi mablag'ning tejashini ta'minlaydi. Ushbu mablag'ning katta qismi sizib chiqishni aniqlash va barta-

raf etish bo'yicha uzoq muddatli chora-tadbirlarni amalga oshirishga yo'naltiriladi. Natijada "O'ztransgaz" AJ gaz uzatish tizimining samarali va ishonchli faoliyat yuritishi uchun sharoit yaratiladi.

Jahon bankining yo'ldosh neft gazini yoqish va metan chiqindilarini kamaytirish trust jamg'armasi (GFMR) tomonidan taqdim etilgan grant mablag'lari gaz yo'qotishlarini kamaytirish bo'yicha uzoq muddatli chora-tadbirlarni moliyalashtirish uchun ishlatiladi. Ushbu chora-tadbirlarni amalga oshirish Iqtisodiyot va moliya vazirligi huzuridagi maxsus jamg'arma orqali moliyalashtiriladi. Jamg'arma loyiha doirasida tejalgan gazni sotishdan tushgan mablag'lar hisobidan to'ldiriladi va "O'ztransgaz" AJning gaz uzatish infratuzilmasidagi sizib chiqishlarni bartaraf etish bo'yicha qo'shimcha ishlarni moliyalashtiradi.

Loyiha shuningdek, gaz sizib chiqishini aniqlash va bartaraf etish bo'yicha ishlar samaradorligini oshirish uchun "O'ztransgaz" AJga zamonaviy uskunalar sotib olish va xodimlarni o'qitishga sarmoya kiritishni nazarda tutadi. Bundan tashqari, loyiha asosida "O'ztransgaz" AJga tabiiy gazning asosiy komponenti bo'lgan metan emissiyasi bo'yicha hisobot va o'lchashning xalqaro standartlarini joriy etishda ko'maklashiladi.

O'z muxbirimiz.

Moliya bozorini rivojlantirish: zamonaviy tendensiyalar va istiqbollar

Ma'lumki bugungi kunda jahon moliya bozori arxitekturasida yuz berayotgan global beqarorliklarning milliy moliya bozorimizga ta'sirini kamaytirish dolzarb masalalardan biri hisoblanadi.

Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti huzuridagi "O'zbekiston iqtisodiyotini rivojlantirishning ilmiy asoslari va muammolari" ilmiy-tadqiqot markazida bo'lib o'tgan "Moliya bozorini rivojlantirishning ustuvor yo'nalishlari, zamonaviy tendensiyalari va istiqbollari" mavzuidagi beshinchi xalqaro ilmiy-amaliy anjumanda shu haqda so'z yuritildi.

Tadbirni kirish so'zi bilan ochgan Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti ilmiy ishlar va innovatsiyalar bo'yicha prorektori Gulnora Abduraxmanova moliya bozoridagi islohotlar va ilmiy izlanishlarning bugungi kundagi dolzarbligini alohida qayd etdi. Milliy iqtisodiyotni jadal rivojlantirish va yuqori o'sish sur'atlarini ta'minlash doirasida qo'yilgan maqsadlarga erishish avvalo mahalliy moliya bozorini rivojlantirish bilan bog'liq ekanligini urg'uladi. Universitet huzuridagi ilmiy-tadqiqot markazi direktori Sardirdin Xudoyqulov moliya bozori, xususan kapital bozori iqtisodiy taraqqiyotning muhim omiliga aylanib borayotganini, shu bilan birga mamlakatimizda amalga oshirilayotgan islohotlarga qaramay, qimmatli qog'ozlar bozori rivojining sustligi, investitsion jozibadorlikning

yeterli darajada emasligi hamda moliyaviy savodxonlikning pastligi kabi dolzarb muammolar mavjudligini tilga oldi.

Anjumanda Oliy Majlis Senati qo'mita raisi Erkin Gadoyev moliya bozori islohotlarida parlament institutining roliga, Qonunchilik palatasi qo'mita raisi Nodir Jumayev sun'iy intellekt asosidagi investitsiya platformalarining moliya bozori yangi institutsional ishtirokchisi sifatidagi o'rniga, Iqtisodiyot va moliya vazirligi mutaxassisi Shohrux Naimov moliya tizimini tartibga solish masalalariga oid ma'ruzalarni taqdim qilishdi. Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti professori Xotamjon Qobulov hududiy daromad salohiyatini rivojlantirish strategiyasi, ilmiy-tadqiqot markazi sektori mudiri Sirojiddin Abrorov global sukuk bozori dinamikasi

va tarkibiy o'zgarishlari bo'yicha o'z ilmiy tahlillarini namoyish etishdi. Tadbirda xorijiy mutaxassislardan Webster universiteti professori M.C. Shibin Tad, Kvame Nkrumah universiteti (Zimbabve) professori Pethias Siame hamda O'sh davlat universiteti (Qirg'iziston) katta o'qituvchisi Ainura Saparbayeva o'z ilmiy ishlari, moliya bozori va fintex sohasidagi zamonaviy tendensiyalar yuzasidan o'z fikr-mulohazalari bilan o'rtoqlashishdi.

Anjumanda global moliya bozoridagi beqarorliklarning milliy iqtisodiyotga ta'sirini kamaytirish, moliyaviy savodxonlikni oshirish, islomiy moliya ekotizimini rivojlantirish, raqamli moliya va sun'iy intellekt asosidagi yechimlarni keng joriy etish kabi dolzarb masalalarga alohida e'tibor qaratildi. Shuningdek, davlat budjeti boshqaruvida innovatsion yondashuvlar, aksiyadorlar bilan munosabatlar hamda kraudfanding mexanizmlarining ahamiyati keng tahlil qilindi.

Tadbir yakunida ishtirokchilar tomonidan moliya bozoridagi mavjud muammolarni bartaraf etishga qaratilgan ilmiy xulosalar va amaliy takliflar ilgari surildi. Ushbu takliflarni amaliyotga joriy etish bo'yicha kelishuvlarga erishish, istiqboldagi hamkorlikni rivojlantirish yuzasidan aniq "yo'l xarita"si belgilab olindi. Berilgan ma'lumotga ko'ra, anjumanga 700 taga yaqin tezis tushgan bo'lib, ularning 370 tasi saralab olingan hamda uch qismdan iborat ilmiy to'plam sifatida nashr etilgan.

Zamira Tojiyeva.

Sanoat xavfsizligini ta'minlashda mas'uliyatli yondashuvga tayaniladi

Mutaxassislarning e'tiroficha, keyingi yillarda sanoat xavfsizligi sohasidagi munosabatlarda sezilarli o'zgarishlar yuz berdi.

Yangi sanoat tarmoqlarining rivojlanishi, yuqori xavfli texnologiyalarning joriy etilishi, avariya va baxtsiz hodisalar tahlili esa mazkur sohadagi qonunchilikni yanada takomillashtirish va zamon talablariga mos ravishda qayta ko'rib chiqish zaruratini yuzaga keltirmoqda. Shu munosabat bilan, amaldagi 2006-yilda qabul qilingan qonun to'liq qayta ko'rib chiqilib, yangi tahrirdagi qonun loyihasi tayyorlangan. Xavfli ishlab chiqarish obyektlari va potensial xavfli obyektlarning sanoat xavfsizligi sohasidagi munosabatlarini tartibga solishga qaratilgan mazkur hujjat loyihasi parlament quyi palatasi yalpi majlisida birinchi o'qishda muhokama qilindi.

Sanoat, radiatsiya va yadro xavfsizligi qo'mitasi raisi Abduvaqqos Rafiqov qonun loyihasi mazmun-mohiyatiga to'xtalib o'tdi. Uning tushuntirishicha, loyiha normalari inson hayoti va sog'lig'ini, atrof-muhitni muhofaza qilishni ta'minlash, avariya, baxtsiz va noxush hodisalarning oldini olish, ularni bartaraf etish

hamda salbiy oqibatlarini minimallashtirishga qaratilgan to'liq va tizimlashtirilgan sanoat xavfsizligi siyosatining huquqiy asoslarini belgilaydi. Amaldagi qonundan farqli o'laroq, mazkur loyihada potensial xavfli obyektlar tushunchalari, ya'ni liftlar, yuk ko'tarish mexanizmlari, eskalatorlar, xavfli yuklarni tashish uchun sig'irlar, shamol elektr stansiyalar, attrak-sionlar kiritilgan. Loyiha asosiy tushunchalar va prinsiplar bilan to'ldirilmoqda. Qonunchilikka rioya etilishi ustidan jamoatchilik nazorati kiritilmoqda (amalda mavjud emas). Xavfli ishlab chiqarish obyektlari toifasiga to'rtinchi tip sifatida potensial xavfli obyektlar tushunchasi qo'shilmoqda. Davlat organlarining sanoat xavfsizligi sohasidagi vakolatlari belgilanmoqda. Sanoat xavfsizligi sohasiga xizmatlar bozorining ixtisoslashtirilgan ishtirokchilari kiritilmoqda. Bu esa o'z navbatida yangi tadbirkorlik subyektlarining faoliyat boshlashiga sabab bo'ladi, biznesning yangi turi paydo bo'ladi (amalda mavjud emas). Xavfli ishlab chiqarish obyektlarida sanoat xavfsizligini boshqarish tizimining auditi joriy qilinadi (amalda mavjud emas). Bundan tashqari, identifikatsiya, ekspertiza va deklaratsiyalash tartiblari qayta ko'rib chiqilgan. Sanoat xavfsizligi deklaratsiyasi,

1-2 tipga mansub bo'lgan xavfli ishlab chiqarish obyektlarini majburiy deklaratsiyalash nazarda tutilmoqda (amalda faqat 1 tipga mansub obyektlarni majburiy deklaratsiyalash nazarda tutilgan). Xavfli ishlab chiqarish obyektlari va potensial xavfli obyektlarga qo'yiladigan sanoat xavfsizligi talablari personnallashtirilmoqda. Ya'ni amalda faqat foydalanayotganlarga va ishchilarga qo'yilayotgan talablar nazarda tutilgan bo'lsa, endi rahbarlarga va potensial obyektlarga qo'shimcha talablar kiritilib, xavfsizlikni ta'minlash nazarda tutilmoqda. Xavfli ishlab chiqarish obyektlarida sanoat xavfsizligi va attrak-sionlardan foydalanishda qonunchilik va texnik jihatdan tartibga solish sohasidagi normativ hujjatlar talablarini buzganlik uchun moliyaviy sanksiyalar o'rnatilmoqda (amalda mavjud emas). Xavfli ishlab chiqarish obyektida avariya sodir bo'lgan taqdirda boshqa shaxslarning hayoti, sog'lig'i va mol-mulkiga va atrof-muhitga zarar yetkazganlik uchun majburiy sug'urta nazarda tutilmoqda. Bunda, 2 va 3 tipga mansub obyektlarda sodir bo'lgan avariyalarda fuqarolarning ijtimoiy himoyasini yanada ta'minlash maqsadida, sug'urta tashkilotlarining javobgarligi kuchaytirilmoqda. Yana bir

jihat, loyihada aks ettirilayotgan masalalar "Eko tizim" platformasi orqali raqamlashtirilib, inspektorlarning korxona va tashkilotlar bilan aloqasini minimallashtirish bo'yicha ishlarni tashkil qilish o'z ifodasini topmoqda.

Qonun loyihasining muhokamasi chog'ida bir qator savollar ko'tarildi. Masalan, deputat Dilmurod Arti-qov loyihada aholi xavfsizligini ta'minlash bilan birga tadbirkorlar manfaatlarini ham yetarli darajada inobatga olinganmi? Chunonchi, xavfli ishlab chiqarish obyektida avariya yoki baxtsiz hodisa sodir bo'lganda uning texnik sabablarini tekshirish bilan bog'liq barcha xarajatlarni to'liq

tadbirkor zimmasiga yuklash qanchalik adolatli? Shuningdek, attrak-sionlarni davlat reyestrda ro'yxatdan o'tkazmaslik yoki mas'ul xodimlarni tayyorgarlik va attestatsiyadan o'tkazmaslik uchun yuridik shaxslarga bazaviy hisoblash miqdorining 200 baravari miqdorida jarima qo'llanilishi mutanosiblik prinsipiga qay darajada mos keladi? degan savollarni o'rta tashladi.

Qonun tashabbuskorlari ushbu masalalarga loyihani ikkinchi o'qishga tayyorlash jarayonida alohida e'tibor qaratilishini ma'lum qilishdi. Takliflar inobatga olingan holda qonun loyihasi konseptual jihatdan qabul qilindi.

- Биржа савдолари натижалари

• Биржа бюллетенлари

• Котировкалар, листинглар

• Танлов ва тендерлар

• Қимматли қоғозлар бозори иштирокчиларининг муҳим фактлари

• Банкротлик

Андижон туманлараро иқтисодий судининг 2026 йил 3 мартдаги 4-1701-2607/4125-сонли ажрими билан Улўғнор туманида жойлашган “Afsona baligʻi” МЧЖга (СТИР 307300530) нисбатан тўловга қобилиятсизликка оид иш қўзғатилиб, қузатув тартиб-таомили жорий этилган. “Afsona baligʻi” МЧЖ бўйича суд мажлиси 2026 йил 15 апрель куни соат 10.30 да Андижон туманлараро иқтисодий суди биносида ўтказилиши белгиланган. Муваққат бошқарувчи этиб Эргашев Шавкатбек Ғуломович тайинланган.

Шу муносабат билан мазкур хўжалик юритувчи субъект кредиторларининг биринчи йиғилиши 2026 йил 9 апрель куни соат 11.00 да Андижон вилояти, Балиқчи тумани, Омонариқ МФЙ, Андижон кўчаси, 15-уйда бўлиб ўтади.

Қун тартиби:

- Муваққат бошқарувчининг ҳисоботи.
- Қарздор субъект кредиторлари талаблари реестрини тасдиқлаш.
- Қарздор субъектга нисбатан тўловга қобилиятсизликнинг кейинги таомилини қўллаш юзасидан иқтисодий судга мурожаат қилиш ва суд бошқарувчиси номзодини кўрсатиш.
- Муваққат бошқарувчига ойлик иш ҳақи белгилаш.
- Бошқа масалалар.

Кредиторлар талаблари эълон чиққан кундан бошлаб бир ой давомида қабул қилинади.

Ушбу йиғилишда кредиторлар шахсини тасдиқловчи ҳужжат билан, уларнинг вакили ваколатини белгиловчи ишончнома билан қарздорликни исботловчи ҳужжатларни тақдим этган ҳолда қатнашишлари сўралади.

Мурожаат учун тел: +99850 103 72 23.

Билдиришнома!

Бухоро туманлараро иқтисодий судининг 2026 йил 13 мартдаги 4-2002-2501/45-сонли (туғатиш бошқарувчисини ўз вазифасини бажаришдан озод қилиш тўғрисидаги) ажримига асосан “Вухого neft qurilish montaj baliqchilik klasteri” МЧЖнинг суд туғатиш бошқарувчиси Хабибов Адиз Саидович вазифасидан озод қилинди ва суд бошқарувчиси Умедов Санжар Собирович туғатиш бошқарувчиси вазифасига тасдиқланди.

Ғиждувон туманида жойлашган “Gijduvon Fermerlar Sardori” фермер хўжалигига (СТИР 305379465) нисбатан Бухоро туманлараро иқтисодий судининг 2026 йил 17 мартдаги 4-2001-2610/9543-сонли ва Ғиждувон туманида жойлашган “Муаззам-ая сардори” фермер хўжалигига (СТИР 307246130) нисбатан 4-2001-2602/9343-сонли ажримларига асосан тўловга қобилиятсизлик иши қўзғатилиб, қузатув жорий этилган.

Ушбу субъектларда қузатувга доир иш жараёнини олиб бориш учун муваққат бошқарувчи этиб Шукуров Ахмаджон Хошимович тайинланган.

“Gijduvon Fermerlar Sardori” фермер хўжалиги бўйича ишни 2026 йил 4 май куни, “Муаззам-ая сардори” фермер хўжалиги бўйича ишни 2026 йил 17 июнь куни Бухоро туманлараро иқтисодий суди биносида бўладиган очиқ суд мажлиси муҳокамасида кўриб чиқиш тайинланган.

“Gijduvon Fermerlar Sardori” фермер хўжалиги кредиторларининг биринчи йиғилиши 2026 йил 28 апрель куни соат 11.00 да Ғиждувон тумани, Зарангари маҳалла фуқаролар йиғини биносида, “Муаззам-ая сардори” фермер хўжалиги кредиторларининг биринчи йиғилиши 2026 йил 12 июнь куни соат 11.00 да Ғиждувон тумани, Пахтаобод маҳалла фуқаролар йиғини биносида бўлиб ўтади.

Қун тартиби:

- Муваққат бошқарувчи ҳисоботи.
- Кредиторлар реестрини тасдиқлаш.
- Тўловга қобилиятсизлик тартиб-таомилини белгилаш.
- Бошқа масалалар.

Кредиторлар ушбу йиғилишга шахсини тасдиқловчи ҳужжат, тегишли тартибда расмийлаштирилган ишончнома ҳамда қарздорлигини тасдиқловчи ҳужжат билан келишлари шарт.

Кредиторлар қарздорга бўлган талаблари билан эълон чиққан кундан эътиборан 1 ой давомида Қоровулбозор тумани, Имом Бухорий МФЙ, А.Темур кўчаси, 60-а уйга суд бошқарувчиси Шукуров Ахмаджон Хошимовичга мурожаат қилишлари мумкин.

Тел: +99895 212 33 23.

Баҳоловчи ташкилотларга!

Жиззах туманлараро иқтисодий судининг 2024 йил 14 июндаги 4-1301-2401/7414-сонли ҳал қилув қарори билан тўловга қобилиятсизликнинг соддалаштирилган таомили бўйича банкрот деб эътироф этилган Ш.Рашидов туманидаги “Grand qurilish plast” МЧЖга тегишли нотурар бино - умумий майдони 1229,26 кв.м. ва умумий фойдаланиш майдони 871,52 кв.м. бўлган ертўлани баҳолаш учун баҳолаш муддати ва хизмат ҳақи бўйича 2026 йил 24 март куни соат 10.30 га қадар тижорат таклифи берилиши сўралади.

Мурожаат учун манзил: Жиззах шаҳри, Заргарлик маҳалласи, Талабалар кўчаси, “ТРИО” офис биноси. Тел: +99894 344 77 87.

Баҳоловчи ташкилотларга!

Жиззах туманлараро иқтисодий судининг 2026 йил 5 мартдаги 4-1303-2502/8468-сонли ҳал қилув қарори билан тўловга қобилиятсизликнинг умумий таомили бўйича банкрот деб эътироф этилган Зарбдор туманидаги “Household service” МЧЖга тегишли умумий майдони 788,21 м2 бўлган маъмурий бино, умумий фойдаланиш майдони 1216,00 м2 бўлган қишлоқ хўжалик маҳсулотларини қайта ишлаш цехи ва “Hamkor 250SS” русумли 2 дона мототранспорт воситаларини баҳолаш учун баҳолаш муддати ва хизмат ҳақи бўйича 2026 йил 14 апрель куни соат 10.30 га қадар тижорат таклифи берилиши сўралади.

Мурожаат учун манзил: Жиззах шаҳри, Заргарлик маҳалласи, Талабалар кўчаси, “ТРИО” офис биноси. Тел: +99899 270 74 71.

Тошкент туманлараро иқтисодий судининг ажрими билан қуйидаги корхонага нисбатан тўловга қобилиятсизлик (банкротлик) тўғрисида иш қўзғатилиб, қузатув жорий қилинган. Муваққат бошқарувчи этиб Хўжаяров Ихтиёр Холмуродович тайинланган.

Мазкур қарздор корхона кредиторларининг биринчи йиғилиши 2026 йил 21 апрель куни Тошкент шаҳар, Яккасарой тумани, А.Қаҳҳор 9-тор кўчаси, 1-уй, 320-хонада бўлиб ўтади.

Кредиторлар йиғилишида “Тўловга қобилиятсизлик тўғрисида”ги қонуннинг 89-моддасида кўрсатиб ўтилган ҳамда ушбу қонунда назарда тутилган бошқа масалалар кўриб чиқилади.

Йиғилишда кўриб чиқиладиган масалалар билан танишиш хоҳиши бўлган кредиторлар қузатув жараёнида мурожаат қилишлари мумкин.

Кредиторлар томонидан билдирилган талаблар эълон чиққан кундан бошлаб 1 ой давомида Яккасарой тумани, А.Қаҳҳор 9-тор кўчаси, 1-уйнинг 320-хонасида қабул қилинади. Тел: +99897 771 25 24.

Т/р	СТИР	Корхона номи	Иқтисодий суд (ажрими, ҳал қилув қарори)нинг		Рўйхатга олиш вақти	Кредиторлар йиғилишининг вақти
			санаси	рақами		
1	306738610	“Maxima pharmacy” МЧЖ	10.03.2026 й.	4-1001-2621/19191	16.30	17.00

Хабарнома!

Бухоро туманлараро иқтисодий судининг 2026 йил 17 мартдаги 4-2001-2603/9344-сонли ажримига асосан “Joʻraev Roʻzimurod Jamil” МЧЖга (СТИР 302254085) нисбатан тўловга қобилиятсизлик тўғрисида иш қўзғатилганлиги муносабати билан қузатув жорий қилинган. Муваққат бошқарувчи этиб Хабибов Адиз Саидович тайинланган.

Мурожаат учун муваққат бошқарувчи манзили: Бухоро шаҳар, И.Мўминов кўчаси, 38/2-уй, тел: +99894 548 70 20.

Кредиторларнинг биринчи йиғилиши 2026 йил 1 май куни соат 15.00 да Бухоро шаҳар, И.Мўминов кўчаси, 38/2-уйда бўлиб ўтади.

Қун тартиби:

- Муваққат бошқарувчининг ҳисоботи.
- Кредиторлар реестрини тасдиқлаш.
- Корхонага нисбатан тўловга қобилиятсизлик таомилидан бирини қўллаш.
- Бошқа масалалар.

Кредиторлар йиғилишида кўриб чиқиладиган масалалар билан танишиш ҳамда иштирокчиларни рўйхатга олиш 2026 йил 1 май куни соат 14.30 дан 14.50 гача амалга оширилади.

Кредиторлар йиғилишига ишончли вакил ишонч хатлари ва шахсини тасдиқловчи ҳужжат ҳамда кредиторлик қарзи тўғрисидаги тегишли равишда расмийлаштирилган асослантирувчи ҳужжатлар билан келиши шарт.

Кредиторлар қарздорга бўлган талаблари билан эълон чиққан кундан бошлаб бир ой муддат ичида муваққат бошқарувчига мурожаат қилишлари мумкин.

Нурафшон туманлараро иқтисодий суди Тошкент вилояти солиқ бошқармасининг аризасига кўра, 2026 йил 25 февралдаги 4-1101-2603/5876-сонли иқтисодий иш бўйича қабул қилган ҳал қилув қарорига асосан “Javlon yagona ulguri” МЧЖ (СТИР 309615303) банкрот деб эътироф этилган ва туғатишга доир иш юритиш бошланган. Туғатиш бошқарувчиси этиб Мирзаев Рузихамат Турсунович тайинланган.

Кредиторлар талаблари бир ой давомида қабул қилинади. Кредиторлар йиғилиши 2026 йил 21 апрель куни соат 10.00 да бўлиб ўтади.

Мурожаат учун эл.манзил: ruziaxmatmirzaev@gmail.com

Тел: +99895 668 05 62.

Самарқанд туманлараро иқтисодий судининг ажримларига асосан Пайариқ туманида жойлашган қуйидаги фермер хўжаликларига нисбатан банкротлик жараёнининг қузатув таомили жорий қилинган. Суднинг ажримига асосан муваққат бошқарувчи этиб Абдуллаев Шерзод Мустафоевич тайинланган.

Т/р	Субъект номи	СТИР	Ажрим санаси	Иш рақами
1	“Nosirov Oybek Nurli Dalasi” FX	307254311	10.03.2026	4-1401-2607/6763
2	“Qudrat Dalalari” FX	307800605	10.03.2026	4-1401-2602/6765
3	“Murodov Kamoljon Zamini” FX	307797198	12.03.2026	4-1401-2605/6779
4	“Umidojon Saxovati” FX	302804319	12.03.2026	4-1401-2605/6770
5	“Nurudullayev Odilbek Zamini” FX	308040823	10.03.2026	4-1401-2606/6762
6	“Saidovlar Zamini” FX	303557664	10.03.2026	4-1401-2606/6773
7	“Xoliqulov Ulugʻbek nurli zamini” FX	307803846	10.03.2026	4-1401-2604/6775
8	“Nazarov Shavkat Agro servis” FX	308252954	10.03.2026	4-1401-2604/6774

Кредиторларнинг биринчи йиғилиши 2026 йил 13 апрель куни соат 11.00 да Самарқанд вилояти СБ биносида бўлиб ўтади. Кредиторлар шахсини тасдиқловчи ҳужжат, ишончнома ва қарздорликни тасдиқловчи ҳужжат билан қатнашишлари мумкин.

Манзил: Самарқанд вилояти ДСБ биноси мажлислар зали.

Мурожаат учун тел.: +99891 541 30 88.

“Oʻzsanoatqurilishbank” ATB aksiyadorlarining navbatdan tashqari umumiy yigʻilishini (masofadan) oʻtkazish toʻgʻrisida xabarnoma!

Hurmatli “Oʻzbekiston sanoat qurilish banki” aksiyadorlik tijorat banki aksiyadorlari!

“Oʻzsanoatqurilishbank” ATB Toshkent shahri, Shahrisabz koʻchasi, 3-uy manzili boʻyicha joylashgan (kor-porativ veb-sayt: www.sqb.uz, e-mail: info@sqb.uz), sizga 2026-yil 8-aprel kuni Toshkent shahri vaqti bilan soat 11.00 da masofadan turib elektron ovoz berish xizmati http://evote.uz/ orqali bank aksiyadorlarining navbatdan tashqari umumiy yigʻilishi boʻlib oʻtishini maʼlum qiladi.

Кун tartibi:

- “Oʻzsanoatqurilishbank” ATB ustaviga kiritilayotgan oʻzgartirish va qoʻshimchalarni tasdiqlash.
 - “Oʻzsanoatqurilishbank” ATB kengashi toʻgʻrisidagi nizomga kiritilayotgan oʻzgartirish va qoʻshimchalar-ni tasdiqlash.
 - “Oʻzsanoatqurilishbank” ATB boshqaruvi toʻgʻrisidagi nizomga kiritilayotgan oʻzgartirish va qoʻshim-chalarni tasdiqlash.
 - “Oʻzsanoatqurilishbank” ATB kengashining 1 nafar aʼzosi vakolatlarini muddatidan avval tugatish.
 - Bank kengashida boʻsh boʻlgan oʻrinlarga yangi aʼzolari saylash.
- Aksiyadorlarning navbatdan tashqari umumiy yigʻilishi oʻtkazilishi haqida xabardor qilish uchun reestri shakllantirish sanasi: 2026-yil 16-mart.
- Aksiyadorlarning navbatdan tashqari umumiy yigʻilishida ishtirok etish huquqiga ega boʻlgan aksiyadorlar reestri tuziladigan sana: 2026-yil 3-aprel.
- Aksiyadorlarning navbatdan tashqari umumiy yigʻilishiga oid hujjatlar bilan tanishish uchun bankning www.sqb.uz korporativ veb-sayti orqali tanishish yoki info@sqb.uz elektron manzili orqali soʻrov yuborishin-giz mumkin.
- Yigʻilish qatnashchilarini roʻyxatga olish internet tizimi orqali elektron ovoz berish xizmatidan (http://evote.uz/) foydalangan holda 2026-yil 8-aprel kuni Toshkent shahri vaqti bilan soat 10.00 da boshlanib, 11.00 da toʻxtatiladi.
- Murojaat uchun telefonlar: +99878 120 45 00 (ichki 85-55); +99894 711 13 75.

Кредиторлар диққатига!

Наманган туманлараро иқтисодий судининг 2026 йил 13 мартдаги 4-1601-2604/5765-сонли ажримига асосан Наманган шаҳридаги “Said Akram farm” МЧЖга нисбатан тўловга қобилиятсизликнинг қузатув таомили жорий этилган. Суднинг тегишли ажримига асосан муваққат бошқарувчи этиб 3-тоифали суд бошқарувчиси М.Холмирзаев тайинланган.

Кредиторларнинг биринчи йиғилиши 2026 йил 20 апрель куни соат 15.00 да Наманган шаҳар, А.Навоий кўчаси, 72-уйда ўтказилади.

Йиғилиш қун тартиби: муваққат бошқарувчининг ҳисоботи, тўловга қобилиятсизликнинг кейинги таомилини белгилаш, муваққат бошқарувчига иш ҳақи тайинлаш, қарздор кредиторларининг талаблари реестрини тасдиқлаш ва бошқа масалалар. Ушбу йиғилишда кредиторлар ўзининг ҳақдорлигини тасдиқловчи ҳужжатлар, вакиллар ишончнома билан қатнашишлари шарт.

Қарздорга нисбатан барча даъволар эълон чиққан кундан бошлаб 30 кун давомида муваққат бошқарувчи томонидан юқоридаги манзилда қабул қилинади.

Телефон: +99898 772 25 14, +99890 050 25 14.

“Сурхондарё Агросервис МТП” МЧЖнинг барча кредиторлари диққатига!

Фуқаролик кодексининг 53-моддаси, “Масъулияти чекланган жамиятлар тўғрисида”ги қонуннинг 55-моддаси, Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2024 йил 19 апрелдаги ПҚ-164-сонли қарори ҳамда Вазирлар Маҳкамасининг 2019 йил 21 августдаги 704-сонли қарори билан тасдиқланган “Тадбиркорлик субъектларини ихтиёрий тугатиш ва уларнинг фаолиятини тўхтатиш тартиби тўғрисида”ги низомига мувофиқ, “Сурхондарё Агросервис МТП” МЧЖни (СТИР 200475764) ихтиёрий равишда тугатиш тўғрисида 2026 йил 24 февраль куни таъсисчиларнинг навбатдан ташқари умумий йиғилиши ўтказилди ва қарор қабул қилинди.

“Сурхондарё Агросервис МТП” МЧЖни тугатиш ишларини ташкил қилиш ва якунлаш “Сурхондарё Агросервис МТП” МЧЖни тугатиш комиссиясига юклатилган.

Кредиторлар ўз талаблари ва ўзаро ҳисоб-китобларини қўриб чиқиш учун тугатиш комиссиясига ушбу эълон чоп этилган кундан бошлаб икки ой муддат ичида Термиз шаҳар, Мангузар маҳалласида жойлашган “Сурхондарё Агросервис МТП” МЧЖга мурожаат қилишлари мумкин.

Тел: +99899 379 80 82, телеграмм: +99899 379 80 82.

“Эски жува деҳқон бозори” акциядорлик жамияти директори лавозимига танлов эълон қилинади!

Лавозим	Маълумотга бўлган талаблар	Квалификация талаблари	Лавозимда ишлаш тартиби
Директор	Олий	олий маълумотга эгалиги; савдо комплекси ёки бозор тизимида камида бир йиллик иш стажига эгалиги; қонунчилик бўзилиши натижасида ушбу жамиятга нисбатан чора қўрилган даврда яккабошчилик асосидаги ижроия органи раҳбари вазифасини бажармагани; коллегиал ижро этувчи орган таркибига кирмагани ёки таъсисчи бўлмагани; иқтисодийёт соҳасида ёки бошқарув тартибига қаршилиқ учун судланмагани; юридик шахс банкрот деб эълон қилинган даврда ушбу корхонада яккабошчилик асосидаги ижроия органи вазифасини бажармагани ёки коллегиал ижро этувчи орган таркибига кирмагани; жамият кузатув кенгаши аъзоларининг бирига қариндошлиги йўқлиги.	Иш режими: 5/2 соат 9.00 дан 18.00 гача. Ойлик маош штатлар жадвалига қўра.

Изоҳ: танловда юқори малакали чет эл менежерлари иштирок этишлари мумкин.

Манзил: Тошкент шаҳар, Шайхонтоҳур тумани, Бозор майдони, 28-уй. тел: +99871 244 18 01.

Жамият веб сайти:

Ҳужжатларни қабул қилиш муддати: 2026 йил 30 мартгача.

Тузатиш!

“Biznes daily birja” газетасининг 2026 йил 17 мартдаги №21(3319)-сонида чоп этилган эълонда “Турсунов Талант” Ф.Х кредиторларининг биринчи йиғилиши 2026 йил 31 апрель куни соат 14.00 да ўтказилиши қўрсатилган. Ушбу 31 апрель санаси 30 апрель куни деб ўқилсин.

Тузатиш!

“Biznes daily birja” газетасининг 2026 йил 17 мартдаги №21(3319)-сонида чоп этилган эълонда “Фарғонаагрокимёҳимоя” ХАЖ кредиторларининг биринчи йиғилиши 2026 йил 31 апрель куни соат 14.00 да ўтказилиши қўрсатилган. Ушбу 31 апрель санаси 30 апрель куни деб ўқилсин.

“Хонқа дон маҳсулотлари” акциядорлик жамияти акциядорлари диққатига!

“Хонқа дон маҳсулотлари” акциядорлик жамиятининг 2026 йил 18 март куни соат 11.00 да жамият маъмурий биносида бўлиб ўтиши лозим бўлган умумий йиғилиши кворумга эга бўлмаганлиги сабабли, бошқа кунга, яъни 2026 йил 1 апрель санасига қўчирилганлиги ва шу куни соат 11.00 да жамият маъмурий биносида бўлиб ўтиши маълум қилинади.

Қун тартиби:

- Акциядорлар умумий йиғилиши иш регламентини тасдиқлаш.
- Санок комиссияси аъзолари сони ва таркибини сайлаш.
- Жамиятнинг янги ташкилий тузилмасини тасдиқлаш.
- Жамиятнинг 2025 йил натижалари бўйича ташқи аудит текшируви учун аудиторлик ташкилотини танлаш, унга тўланадиган энг қўп ҳақ миқдорини белгилаш.
- Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2025 йил 18 ноябрдаги Ф-59-сонли фармойиши ижросини таъминлаш.

Йиғилишда иштирок этиш ва дивиденд олиш ҳуқуқига эга бўлган акциядорлар реестрини шакллантириш санаси: 2026 йил 12 март.

Акциядорлар реестрини шакллантиришга қарор қабул қилган ваколатли орган: Жамият кузатув кенгашининг 2026 йил 21 февралдаги 1-сонли йиғилиши қарори.

Акциядорларни рўйхатга олиш 2026 йил 1 апрель куни соат 10.00 дан 10.45 гача амалга оширилади. Акциядорлар йиғилишга шахсини тасдиқловчи ҳужжатлар билан келишлари шарт, уларнинг вакиллари эса нотариал тартибда тасдиқланган ишончномага эга бўлишлари зарур.

Hurmatli “Oʻzsvuoyiha” aksiyadorlik jamiyatining aksiyadorlari!

Toshkent shahar, Shayxontohur tumani, Labzak koʻchasi, 1-a uy manzilda joylashgan “Oʻzsvuoyiha” AJ jamiyat kuzatuv kengashining 2026-yil 17-martdagi yigʻilishi qaroriga muvofiq 2026 yil 9 aprel kuni soat 11.00 da jamiyatning maʼmuriy binosidagi majlislar zalida aksiyadorlik jamiyati aksiyadorlarining navbatdan tashqari umumiy yigʻilishi oʻtkazilishi haqida maʼlum qiladi.

Kun tartibi:

- “Oʻzsvuoyiha” AJ aksiyadorlarining navbatdan tashqari umumiy yigʻilishini oʻtkazish reglamenti va sanoq komissiyasining shaxsiy va son tarkibini tasdiqlash.
- Jamiyat kuzatuv kengashining amaldagi aʼzosi vakolatlarini muddatidan avval tugatish.
- Jamiyat kuzatuv kengashi tarkibiga yangi aʼzo saylash.

Aksiyadorlarning navbatdan tashqari umumiy yigʻilishida qatnashish huquqiga ega aksiyadorlar roʻyxati 2026 yil 3 aprel holatiga shakllantirilgan aksiyadorlar reestriga asosan tuziladi. Navbatdan tashqari umumiy yigʻilishda ishtirok etish huquqi aksiyador tomonidan shaxsan yoki uning vakili orqali amalga oshiriladi. Aksiyadorlarning navbatdan tashqari umumiy yigʻilishi qatnashchilarini roʻyxatga olish 2026 yil 9 aprel kuni soat 10.00 da boshlanib, soat 10.55 gacha davom etadi. Navbatdan tashqari umumiy yigʻilishga tayyorgarlik davrida aksiyadorlar kun tartibidagi masalalar boʻyicha maʼlumotlar (materiallar) bilan har kuni (shanba va yakshanba kunlaridan tashqari) 9.00 dan 17.00 gacha Toshkent shahar, Shayxontohur tumani, Labzak koʻchasi, 1-a uy, manzilida joylashgan “Oʻzsvuoyiha” AJ maʼmuriy binosining 2-qavatida tanishishlari mumkin.

Aksiyadorlar navbatdan tashqari umumiy yigʻilishda qogʻoz byulletenlar orqali ovoz berishni amalga oshiradilar.

Telefon raqami: +99871 241 48 30.

Umumiy yigʻilishda qatnashish uchun aksiyadorlar oʻzi bilan pasport, aksiyadorlar vakillari esa Oʻzbekiston Respublikasi qonunchiligi talablariga muvofiq rasmiylashtirilgan ishonchnoma (jismoniy shaxslar uchun – notarial tasdiqlangan, yuridik shaxslar uchun – ushbu yuridik shaxs tomonidan berilgan) bilan kelishlari soʻraladi.

“Oʻzsvuoyiha” AJ kuzatuv kengashi.

Jaloliddin Usmonov, Iqtisodiy tadqiqotlar va islohotlar markazi mutaxassisi.

Koʻchmas mulk bozorida yuqori faollik saqlanib qolmoqda

Fevral oyi natijalariga koʻra, bitimlar soni oshgani, ikkilamchi uy-joy bozori-da narxlar moʻtadil oʻzgargani hamda poytaxtda uy-joyga boʻlgan talab barqaror saqlanayotgani kuzatilmoqda.

Iqtisodiy tadqiqotlar va islohotlar markazi 2026 yil fevral oyi yakunlari boʻyicha mamlakatimizda koʻchmas mulk bozori dinamikasiga oid yangilangan tahlilni taqdim etdi. Unda bitimlar faolligi va hududlar kesimidagi oʻzgarishlar, shuningdek, poytaxtda uy-joy bozori va ijara narxlari tendensiyalari aks ettirilgan.

Baholashlarga koʻra, fevral oyida respublikamiz boʻyicha uy-joy oldi-sotdi bitimlari qariyb 4 foizga oshib, 29,7 mingtani tashkil etdi. Oʻtgan yilning shu davriga nisbatan tuzilgan bitimlar soni 7,2 mingtaga koʻpayib, oʻsish surʼati 32,4 foizni tashkil qildi.

Hududlar kesimida oʻtgan yilning shu davriga nisbatan eng sezilarli oʻsish Navoiy viloyatida qayd etilib, koʻrsatkich 53 foizga oshdi. Shuningdek, Sirdaryo viloyatida oʻsish 39 foizni tashkil etdi. Toshkent shahrida esa bitimlar soni 49 foizga koʻpaydi.

Oʻtgan oyga nisbatan hududlar boʻyicha eng yuqori oʻsish Toshkent viloyatida kuzatilib, koʻrsatkich 25 foizga oshdi. Navoiy viloyatida oʻsish 22,6 foizni, Sirdaryo

viloyatida esa 13,4 foizni tashkil qildi.

Fevral oyida barcha bitimlarning qariyb uchdan bir qismi poytaxt bozori hissasiga toʻgʻri keldi. Toshkent shahrida oy davomida oldi-sotdi bitimlari hajmi 1,4 foizga oshib, taxminan 8,9 mingtani tashkil etdi.

Bu oyda respublika boʻyicha ikkilamchi koʻchmas mulk bozorida narxlar oʻsish surʼatining biroz sekinlashgani kuzatildi. Shu bilan birga, poytaxtda fevral oyida

narxlar moʻtadil oʻsib, taxminan 1 foizni tashkil etdi. Ayni paytda, oʻtgan yilning shu davriga nisbatan respublika boʻyicha ikkilamchi uy-joy narxlari oʻrtacha hisobda qariyb 9 foizga oshgan. Narxlar oʻsishining eng yuqori surʼatlari Surxondaryo viloyatida qayd etildi, bu yerda koʻrsatkich 22 foizga oshgan. Shuningdek, Sirdaryo viloyatida oʻsish 19,3 foizni, Jizzax viloyatida 16,3 foizni tashkil etdi. Qoraqalpogʻiston Respublikasida esa narxlar 15,9 foizga oshgan.

Toshkent shahrida ikkilamchi uy-joy bozorida bir kvadrat metrning oʻrtacha narxi oʻtgan yilning fevral oyiga nisbatan 3,2 foizga oshdi. Eng sezilarli narx oʻsishi Mirobod tumanida kuzatilib, koʻrsatkich 7 foizni tashkil etdi. Shuningdek, Yakkasaroym tumanida narxlar 5,6 foizga, Shayxontohur tumanida 5,4 foizga va Chilonzor tumanida 5,3 foizga oshdi.

Toshkent shahrida yangi uy-joylar bozorida bir kvadrat metrning oʻrtacha narxi oʻtgan yilning fevral oyiga nisbatan 11,5 foizga oʻsdi. Narxlarning eng yuqori oʻsishi Mirobod tumanida qayd etilib, koʻrsatkich 18 foizni tashkil etdi. Shuningdek, Mirzo Ulugʻbek tumanida narxlar 15,4 foizga, Yunusobod tumanida esa 15,2 foizga oshdi.

Fevral oyi yakuniga koʻra, poytaxtda uy-joy ijarasining oʻrtacha narxi oʻzgarishsiz qolib, bir kvadrat metr uchun taxminan 8,7 dollarni tashkil etdi. Shu bilan birga, oʻtgan yilning shu davriga nisbatan ijara narxlari 8 foizga oshgan.

Fevral oyida poytaxtning markaziy tumanlarida ijara narxlari nisbatan yuqori boʻlib qolmoqda. Jumladan, Mirobod, Shayxontohur, Yakkasaroym va Mirzo Ulugʻbek tumanlarida ijara narxi bir kvadrat metr uchun taxminan 11 dollar atrofida boʻlgan.

Shu bilan birga, oʻtgan yilga nisbatan ijara narxlari oʻsish surʼati Yashnobod tumanida 16 foiz, Sergeli tumanida 13 foiz, Yunusobod tumanida 12 foiz, Olmazor tumanida 11 foiz va Shayxontohur tumanida 10 foiz darajasida qayd etildi.

Markaziy bank.

Joriy operatsiyalar hisobi: tahlil, xulosa va takliflar

O'zbekiston to'lov balansi ma'lumotlariga ko'ra, 2018-2024-yillar davomida joriy operatsiyalar hisobi manfiy saldosi YalMga nisbatan o'rtacha 4-6 foiz atrofida saqlanib qolgan.

Mazkur taqchillikning asosiy qismi tovar va xizmatlar savdosidagi manfiy saldo hisobiga shakllanib, birlamchi va ikkilamchi daromadlar orqali qisman qoplanmoqda. Ushbu ko'rsatkichlarning dinamikasi global iqtisodiy tendensiyalarga, jumladan tovar-xomashyo bozorlari, kapital va mehnat migratsiyasidagi holat hamda geosiyosiy vaziyat va savdo siyosatlaridagi o'zgarishlarga bog'liq.

Joriy operatsiyalar hisobi balansi tashqi sektor holatini baholovchi asosiy integral ko'rsatkichlardan biri hisoblanadi. Joriy operatsiyalar hisobi taqchilligi o'z-o'zidan salbiy holatni anglatmaydi, chunki u iqtisodiy o'sishni moliyalashtirish uchun jalb qilingan tashqi resurslar hisobidan shakllanadi. Biroq, taqchillikning uzoq vaqt yuqori darajada saqlanib qolishi va uning tarkibiy xususiyatlari tashqi barqarorlik nuqtayi nazaridan ehtimoliy xatarlarni keltirib chiqarishi mumkin. Shu sababli, joriy operatsiyalar hisobini tahlil qilishda, birinchidan, uning shakllanishini belgilab beruvchi fundamental omillarni aniqlash, ikkinchidan, mamlakat uchun joriy operatsiyalar hisobining me'yoriy (muvozanatli) darajasini baholash hamda amaldagi ko'rsatkich bilan ushbu me'yor o'rtasidagi tafovutni tahlil qilish muhim ahamiyat kasb etadi.

Joriy operatsiyalar hisobi balansi masalasi keng o'rganilgan mavzulardan biri. Neoklasik yondashuvga ko'ra, joriy operatsiyalar hisobi taqchilligi ichki investitsiyalar ichki jamg'armalardan yuqori bo'lgan holatni ifodalab, tashqi moliyalashtirish zarurati keltirib chiqaradi. Mamlakatlar uchun joriy operatsiyalar hisobiga ta'sir etuvchi asosiy fundamental omillar iqtisodiy o'sish sur'atlari, fiskal siyosat, institutsional sifat darajasi, demografik o'zgarishlar, sof tashqi aktivlar, iqtisodiy ochiqlik darajasi va xalqaro pul o'tkazmalaridan iborat. Mazkur omillar joriy operatsiyalar hisobi dinamikasini shakllantirishda fundamental ahamiyatga ega bo'lib, ularning ta'sir intensivligi mamlakatlar kesimida farq qiladi.

Xalqaro valyuta jamg'armasi 2012-yildan boshlab tashqi barqarorlikni kompleks baholash maqsadida "External Balance Assessment" (EBA) modelini ishlab chiqqan bo'lib, ushbu yondashuv joriy operatsiyalar hisobi dinamikasini fundamental, siklik va siyosat omillari orqali tushuntirishga qaratilgan. EBA modelining keyingi versiyalarida demografik ko'rsatkichlar, institutsional sifat, kapital harakatlarini tartibga solish darajasi, valyuta intervensiyalari hamda fiskal siyosat kabi omillar alohida tarzda hisobga olinadi. Keyingi empirik tadqiqotlarda esa rivojlanayotgan mamlakatlar uchun xalqaro pul o'tkazmalari joriy operatsiyalar hisobi dinamikasiga ta'sir etuvchi muhim tarkibiy omil sifatida ko'riladi.

O'zbekiston uchun joriy operatsiyalar hisobi me'yori mazkur o'zgaruvchilarni qamrab olgan 52 ta mamlakat bo'yicha baholangan koeffitsiyentlar asosida hisoblab chiqiladi. Ushbu koeffitsiyentlarni milliy iqtisodiy sharoitga tatbiq etish joriy operatsiyalar hisobiga ta'sir qiluvchi fundamental omillarni xalqaro empirik qonuniyatlar bilan taqqoslash va tashqi muvozanatning me'yoriy darajasini baholash imkonini beradi.

Joriy operatsiyalar hisobi me'yori iqtisodiyotning fundamental makroiqtisodiy

va tarkibiy xususiyatlaridan kelib chiqib shakllanadigan barqaror tashqi pozitsiyani ifodalaydi. U amaldagi joriy operatsiyalar hisobi ko'rsatkichlarining iqtisodiy asoslarga mosligini tahlil qilish, tashqi nomutanosibliklarni aniqlash hamda iqtisodiy siyosatni shakllantirishda muhim analitik mezon sifatida xizmat qiladi.

Tashqi moliyaviy barqarorlik indeksi amaldagi joriy operatsiyalar hisobi bilan uning me'yoriy ko'rsatkichi o'rtasidagi farq asosida hisoblandi. Amaldagi joriy operatsiyalar hisobi saldosi bilan uning me'yoriy ko'rsatkichi o'rtasidagi farq mamlakat tashqi pozitsiyasidagi nomutanosiblik darajasini aks ettiradi. Indeks qiymatining yuqori manfiy yoki musbat bo'lishi tashqi sektorda xatarlar mavjudligini ko'rsatuvchi dastlabki indikator bo'lib, makroiqtisodiy siyosatda (fiskal, valyuta va tarkibiy sohalar) doimiy monitoring hamda tegishli siyosiy tuzatishlar zarurligini anglatadi.

Koreya universitetlari professorlari bilan qo'shma ilmiy tadqiqot doirasida EBA modeli yordamida O'zbekistonning joriy operatsiyalar hisobiga ta'sir etuvchi asosiy fundamental omillarni baholash hamda ular asosida joriy operatsiyalar hisobi me'yorini hisoblash uchun jahon mamlakatlari bo'yicha XVJning 2023-yilgi EBA modeli natijalari va O'zbekiston uchun 2024-yil makroiqtisodiy ma'lumotlaridan foydalanildi. Ma'lumotlar manbalari sifatida O'zbekiston Respublikasi Markaziy banki, Milliy statistika qo'mitasi, XVJ, Jahon banki va BMTning ochiq ma'lumotlar bazalaridan foydalanildi. Empirik tahlil natijalari joriy operatsiyalar hisobiga ta'sir etuvchi 18 turdagi o'zgaruvchilar o'rtasidagi bog'liqlikni namoyon qilib, ularning joriy operatsiyalar hisobi balansiga ta'sir darajasi baholandi. Olingan natijalar omillarning joriy operatsiyalar hisobiga to'g'ri va teskari ta'siriga qarab guruhlandi.

Empirik baholash natijalariga ko'ra, fiskal balans joriy operatsiyalar hisobi dinamikasiga to'g'ri mutanosib ta'sir ko'rsatuvchi asosiy omillardan biri hisoblanadi. Xususan, fiskal balansning YalMga nisbatan 1 foiz bandga yaxshilanishi joriy operatsiyalar hisobi balansining YalMga nisbatan o'rtacha 0,3 foiz bandga oshishi bilan bog'liq. Mazkur natija "egizak taqchillik" gipotezasi bilan uyg'un bo'lib, davlat budjeti taqchilligining qisqarishi ichki jamg'armalar hajmining oshishi va tashqi moliyalashtirishga bo'lgan ehtiyojning kamayishi orqali izohlanadi. Tadqiqot doirasida egizak taqchillik masalasi alohida tahlil qilindi. O'zbekiston sharoitida 2018-yildan buyon fiskal va joriy operatsiyalar hisobi taqchilliklarining bir vaqtda kuzaatilishi mamlakatda yuqori investitsiyaviy

faollik va ichki iste'mol talabi sharoitida davlat xarajatlari orqali import talabining kengayishi bilan izohlanadi. Mazkur holat egizak taqchillik tashqi nomutanosibliklarni shakllantiruvchi muhim tarkibiy omillardan biri ekanligini ko'rsatadi. Shu bilan birga, empirik tahlillar natijasida joriy operatsiyalar hisobi balansiga ijobiy ta'sir ko'rsatuvchi qator boshqa fundamental va tarkibiy omillar ham aniqlandi. Xususan, xalqaro pul o'tkazmalari (0,16 foiz), xomashyo resurslari zaxiralari (0,3 foiz), jamg'arish uchun faol yoshdagi aholi ulushi (0,13 foiz), mehnat unumdorligi (0,03 foiz), sof tashqi aktivlar (0,04 foiz), valyuta intervensiyalari (0,12 foiz) hamda tashqi savdo shartlarining yaxshilanishi (0,15 foiz) joriy operatsiyalar hisobi balansiga ijobiy ta'sir etuvchi omillar sifatida baholandi. Aksincha, YalM tafovuti, aholi o'sish sur'ati, real YalM o'sishi bo'yicha kutilmalar, sog'liqni saqlash xarajatlari, keksalarning iqtisodiy qaramlik darajasi hamda real samarali almashuv kursi joriy operatsiyalar hisobi balansiga teskari mutanosiblikda ta'sir etuvchi omillar sifatida aniqlandi. Xususan, aholi o'sish sur'atining 1 foiz bandga oshishi joriy operatsiyalar hisobi balansini YalMga nisbatan taxminan 0,8 foizga pasaytirishi, real YalMning kelgusi besh yillikdagi o'sish sur'ati 1 foiz bandga tezlashishi esa joriy operatsiyalar hisobi balansining o'rtacha 0,26 foizga yomonlashishiga olib kelishi mumkin.

Ushbu omillarning teskari mutanosiblikdagi ta'siri, asosan, mamlakatda ichki iste'mol talabi va investitsion faollikning nisbatan oshishi orqali namoyon bo'lib, bu holat import hajmining o'sishi evaziga joriy operatsiyalar hisobi balansiga ma'lum darajada salbiy ta'sir ko'rsatishi mumkin.

EBA modeli asosida olingan natijalarga ko'ra, 2024-yilda O'zbekiston uchun joriy operatsiyalar hisobi me'yori YalMga nisbatan -3,1 foizni tashkil etgan. Mazkur ko'rsatkich mamlakatning demografik xususiyatlari, iqtisodiy o'sish sur'atlari, fiskal siyosat, tashqi savdo shartlari hamda xalqaro pul o'tkazmalari kabi fundamental omillar hisobga olingan holda baholangan muvozanatli (me'yoriy) darajani ifodalaydi. 2024-yil uchun amaldagi joriy operatsiyalar hisobi taqchilligi YalMga nisbatan -4,7 foiz darajasida shakllangan. Demak, joriy operatsiyalar hisobi me'yori bilan amaldagi ko'rsatkich o'rtasidagi farqqa asoslangan tashqi moliyaviy barqarorlik indeksi -1,6 foizni tashkil etdi. Ushbu farq, asosan, iqtisodiyotda investitsiya faolligining yuqori darajada saqlanib qolishi hamda fiskal xarajatlarning kengayishi natijasida import talabining jadal o'sishi bilan izohlanadi. Ayni paytda, mazkur omillar qisqa va o'rta muddatda iqtisodiy o'sishni qo'llab-quvvatlagan bo'lsa-da,

joriy operatsiyalar hisobi dinamikasida me'yoriy darajadan muayyan og'ishlarni yuzaga keltirgan. Ushbu natija mamlakat iqtisodiyoti tashqi moliyaviy shoklarga nisbatan ma'lum darajada ta'sirchan ekanligini ko'rsatadi. Ya'ni, global moliyaviy sharoitlar keskin o'zgarganda, kapital oqimlari qisqarishi yoki tashqi moliyalashtirish shartlari yomonlashishi iqtisodiyotga sezilarli ta'sir ko'rsatishi mumkin.

XVJning tashqi sektor hisoboti metodologiyasiga ko'ra, tashqi moliyaviy barqarorlik indeksi -2 foizdan -1 foizgacha bo'lgan diapazonda joriy operatsiyalar hisobi me'yoridan mo'tadil darajada pastroq og'ish mavjudligini anglatadi.

Xorijiy mamlakatlar bilan taqqoslash O'zbekistonning tashqi moliyaviy barqarorlik ko'rsatkichi boshqariladigan va nisbatan maqbul darajada shakllanganini ko'rsatadi. XVJ ma'lumotlari asosida 2024-yil uchun hisoblangan tashqi moliyaviy barqarorlik indeksi Qozog'istonda YalMga nisbatan -1,5 foizni, Tojikistonda 9,1 foizni, Qirg'izistonda -26 foizni, Gruziyada 0,5 foizni, Armanistonda -0,4 foizni, Ozarbayjonda 5,3 foizni, Koreya Respublikasida 0,6 foizni hamda Turkiyada -3,7 foizni tashkil etgan. Shu bilan birga, O'zbekistonning xalqaro valyuta zaxiralari darajasi tashqi barqarorlikni qo'llab-quvvatlovchi omil sifatida xizmat qiladi. Bu omillar qisqa muddatli shoklarga qarshi muayyan bufer vazifasini o'taydi.

Tadqiqot natijalari O'zbekistonda joriy operatsiyalar hisobi taqchilligining muayyan qismi fundamental makroiqtisodiy omillar bilan izohlanishini ko'rsatadi. Shu bilan birga, amaldagi ko'rsatkichning me'yordan ma'lum darajada (1,6 foizga) yuqoriroq shakllanishi tashqi barqarorlikni saqlash nuqtayi nazaridan makroiqtisodiy siyosatda ehtiyotkor va muvozanatli yondashuvning ahamiyati ortishini anglatadi.

Qo'shma tadqiqot doirasida olingan natijalar asosida tashqi barqarorlikni mustahkamlash uchun bir qator strategik yo'nalishlar muhim deb baholandi. Birinchisi -fiskal siyosatni joriy operatsiyalar hisobi barqarorligi bilan uyg'unlashtirish. Davlat xarajatlari (investitsiyalar, ijtimoiy transfertlar) orqali import talabining kengayishi mumkinligini inobatga olgan holda budjet xarajatlarning tarkibiy samaradorligini oshirish tashqi nomutanosibliklarni yumshatishga xizmat qilishi mumkin. Ikkinchisi - jamg'arma va investitsiyalar o'rtasidagi nomutanosiblikni kamaytirish. Xususi jamg'arma ulushini oshirish tashqi manbalardan mablag'larni jalb qilishga bo'lgan ehtiyojni qisqartirish orqali joriy operatsiyalar hisobiga bosimni kamaytirishga yordam beradi. Uchinchisi - eksport salohiyatini oshirish hamda geografik diversifikatsiyani chuqurlashtirish. Eksport o'sishini investitsiya muhitini yaxshilash va savdo moliyalashtirish mexanizmlarini rivojlantirish orqali qo'llab-quvvatlash maqsadga muvofiq. To'rtinchisi - tashqi moliyaviy barqarorlik indeksi tashqi xatarlarni erta aniqlash uchun monitoring vositasi sifatida qo'llanilishi. Shu bilan birga, Markaziy bank uchun iqtisodiy nobarqarorlik va xatarlarni oldindan aniqlashga qaratilgan "Early Warning System" tizimini joriy etish tashqi shoklarga tayyorgarlikni oshirishga xizmat qiladi. Beshinchisi - Koreya Respublikasi tajribasi tashqi shoklar va joriy operatsiyalar hisobi taqchilligi sharoitida to'lov balansi barqarorligini ta'minlash Markaziy bank tomonidan pul-kredit va valyuta siyosatining faol hamda o'zaro muvofiqlashtirilgan holda qo'llanilishini, ayniqsa likvidlikni tezkor ta'minlash va valyuta svoplari orqali tashqi valyuta resurslarini qo'llab-quvvatlash muhim ekanini ko'rsatadi.

Umuman, joriy operatsiyalar hisobi me'yori va tashqi moliyaviy barqarorlik indeksi O'zbekiston tashqi sektorini baholashda muhim ilmiy va amaliy asos yaratib, makroiqtisodiy siyosatni shakllantirishda samarali analitik vosita sifatida xizmat qiladi.

Zamira Tojiyeva.

Kredit olishda moliyaviy yukdan ogohlantiruvchi talab qo'yiladi

Mutaxassislar ma'lumotiga ko'ra, bugungi kunda mamlakatimizda aholiga taklif qilinayotgan moliyaviy xizmatlar va kreditlar hajmi va ko'lami yildan-yilga o'sib bormoqda.

Albatta, bu jarayonda aholining deyarli barcha qatamlari ishtirok etib, o'z ehtiyojlari uchun qarz va qarzga (muddatli to'lovga) tovar olmoqda. Biroq, so'nggi yillarda mikroqarzning ommabopligi oshganligi va ayrim kredit tashkilotlari tomonidan agressiv kreditlash amaliyoti qo'llanilayotganligi oqibatida aholining qarz yuki yuqori foiz stavkali kredit mahsulotlari hisobiga keskin ko'paymoqda. Yana bir muhim jihati shuki, mikroqarzlarni reklama qilishda hamda marketing materiallarida iste'molchilarning asosiy e'tibori bunday kredit mahsulotlarini olish kelgusida yuqori moliyaviy majburiyat keltirib chiqarishi mumkinligiga emas, balki aksincha, uni tez va oson olish imkoniyatiga qaratilmoqda. Bu esa bir qator muammolarni keltirib chiqarmoqda. Shu bois "O'zbekiston Respublikasining ayrim qonun hujjatlariga qo'shimcha va o'zgartirishlar kiritish to'g'risida"gi qonun loyihasi ishlab chiqilib, unda mazkur muammolarga yechim sifatida bir qator normalar aks ettirilgan.

Parlament quyi palatasining navbatdagi yalpi majlisida ushbu qonun loyihasi atroflicha muhokama qilindi. Oliy Majlis Qonunchilik palatasining Innovatsion rivojlanish va axborot texnologiyalari masalalari qo'mitasi a'zosi Shuhrat Sharafutdinovning ta'kidlashicha, bu boradagi ilg'or xorijiy tajribaga qaraganda bir qator mamlakatlarda iste'molchilarni moliyaviy xatarlardan himoya qilish hamda qarz yuki

keskin oshib ketishining oldini olish maqsadida yuqori foizli kredit mahsulotlarini reklama qilish bilan bog'liq talablar qonunchilik bilan tartibga solingan. Masalan, Yevropa parlamenti va kengashining Iste'molchilar uchun kredit shartnomalari to'g'risidagi direktivasiga asosan a'zo mamlakatlarda kredit shartnomalariga taalluqli reklamalarda iste'molchilarni ogohlantiruvchi "Ehtiyot bo'ling! Qarz olish qimmatga tushadi" mazmunidagi matn bo'lishi kerak. Buyuk Britaniyada Iste'mol krediti bo'yicha qo'llanmaga muvofiq, yuqori foizli kreditlarni reklama qilish bo'yicha materiallarda iste'molchilarni ogohlantiruvchi "Ogohlantirish: kechiktirib to'lash sizga jiddiy muammolarni keltirib chiqarishi mumkin" shaklidagi matn bo'lishi shart. Irlandiyaning Iste'molchilar huquqlarini himoya qilish kodeksida iste'mol kreditlari bo'yicha reklama materiallarida

iste'molchilar uchun "Ogohlantirish: agar kredit shartnomasi bo'yicha to'lovlarni bajarmasangiz, hisobingizga qarz yoziladi. Bu esa kredit hisobotiga ta'sir qilishi va kelgusida kredit olish imkoniyatingizni cheklashi mumkin" mazmunidagi matn bo'lishi lozimligi belgilangan. Ko'rinish turibdiki, ushbu yondashuvlar qarz oluvchilarni yuqori foizli kreditni olishdan avval yaxshilab o'ylab ko'rishga, o'z moliyaviy holatini to'g'ri baholashga va kelgusida yuzaga kelishi mumkin bo'lgan xatarlarni anglab yetishga undaydi. Bunday ilg'or xorijiy tajribadan kelib chiqib, milliy qonunchiligimizga ham bir qator o'zgartirishlar kiritilmoqda. Ya'ni kredit tashkilotlari faoliyatida mas'uliyatli kreditlashni kuchaytirish orqali iste'molchilarni moliyaviy majburiyatlar bilan bog'liq xatarlardan ogohlantirish maqsadida "Reklama to'g'risida"gi qonunning 43-moddasida aholiga ajratiladigan kredit mahsulotlarini reklama qilish bo'yicha talablar aks ettirilishi maqsadga muvofiq deb hisoblandi. Amaldagi "Reklama to'g'risida"gi qonunning 43-moddasida moliyaviy xizmatlar reklamasiga qo'yilgan talablar belgilangan. Endi mavjud holat va xalqaro amaliyot tahlili asosida moliyaviy xizmatlar reklamasini mazkur xizmatlardan foydalanish va qarz majburiyatlarini bajar-maslik moliyaviy xatarlarni yuzaga keltirishi mumkinligi haqidagi ogohlantirish bilan birga berilishi lozimligi taklif qilinmoqda. Xususan, kredit, shu jumladan, mikroqarz reklamasida bunday xizmatlar bo'yicha qarz majburiyatlarini bajarmaslik moliyaviy xatarlarni yuzaga keltirishi mumkinligi haqida ogohlantirish bo'lishi kerak. Bunday ogohlantirish reklamani asosiy maydoni va vaqtining kamida o'n foizini tashkil qilishi lozimligi belgilanmoqda. Ushbu norma aholining qarz yukini kamaytirishga, kredit bilan bog'liq moliyaviy xatarlar haqida xabardorligini oshirishga, qarz majburiyatlarini olishga nisbatan yanada ongli yondashuvni shakllantirishga xizmat qiladi.

Muhokamalar davomida deputatlar tomonidan qonun loyihasining ahamiyati haqida fikr-mulohaza bildirilib, undagi ayrim normalar bo'yicha aniqlashtiruvchi savollar ko'tarildi. Mutasaddi idoralar vakillari esa barcha savollar yuzasidan qo'shimcha ma'lumot hamda tushuntirish berib o'tishdi. Qonun loyihasi ikkinchi o'qishda qabul qilindi.

Faktoring xizmatlari bozori: amaliyot tahlili

Mahalliy faktoring amaliyoti tahliliga ko'ra, 2025-yilda kredit tashkilotlari tomonidan jami 9,5 trln so'mlik faktoring xizmatlari ko'rsatilib, ularning 8,8 trln so'mi yoki 93 foizi tijorat banklari va 699 mlrd so'mi yoki 7 foizi mikro-moliya tashkilotlari hissasiga to'g'ri kelgan.

Bunda, ko'rsatilgan faktoring xizmatlarining 4,4 trln so'mi yoki 46 foizi raqamli faktoring xizmatlari hissasini tashkil etib, ushbu faktoring xizmatlarining 2,5 trln so'mi (58 foiz) "Ozplanet" elektron faktoring platformasi, 1,8 trln so'mi (42 foiz) "Finmakon" elektron faktoring platformasi orqali amalga oshirilgan. Biznes vakillarining aylanma mablag'ga bo'lgan ehtiyojlarini faktoring xizmati orqali moliyaviy ta'minlashning ortishi natijasida 2024-yilda bunday xizmat bo'yicha eng yuqori ko'rsatkich dekabr oyida 630 mlrd so'mni tashkil etgan bo'lsa, mazkur ko'rsatkich 2025-yil dekabr oyida ikki barobar o'sib, 1,2 trln so'mga yetgan.

2025-yil davomida tadbirkorlik subyektlariga davlat ulushi mavjud tijorat banklari tomonidan jami 5 trln so'm (56 foiz), xususiy banklar tomonidan jami 3,8 trln so'm (44 foiz) miqdoridagi faktoring xizmatlari taqdim qilingan. Xususan, davlat ulushi mavjud tijorat banklarida eng ko'p faktoring operatsiyalari Asaka bank (1,5 trln so'm shundan, elektron platforma orqali 508 mlrd so'm), O'zmilliybank (921 mlrd so'm, 801 mlrd so'm) va O'zsanoatqurilishbank (761 mlrd so'm, 720 mlrd so'm) tomonidan ko'rsatilgan. Shuningdek, xususiy banklar orasidan Kapitalbank – 1,3 trln so'm (31 mlrd so'm), Hamkorbank – 909 mlrd so'm (246 mlrd so'm) va Asia Alliance bank – 354 mlrd so'm (194 mlrd so'm) bilan faktoring xizmatlarini ko'rsatishda yetakchilik qilgan. Shu bilan birga, mikromoliya tashkilotlari tomonidan ushbu davrda jami 699 mlrd so'mlik debitorlik qarzdorliklar moliyalashtirilgan. Bugungi kunda, tijorat banklarining qisqa muddatli moliyalashtirish xizmatlarida faktoring xizmatlarini muqobil yechim sifatida keng ko'lamda ommalashtirish choralari ko'rilmogda. Natijada, 2024-yilning ikkinchi yarmida ko'rsatilgan faktoring xizmatlarining qisqa muddatli moliyalashtirishga nisbati 1 foizdan (iyul) 6,1 foizga (dekabr) oshgan bo'lsa, 2025-yilning yanvar-dekabr oylarida ushbu ko'rsatkich 4,5 foizdan 11,1 foizga yetgan.

Hududlar kesimida 2025-yilning yanvar-dekabr oylarida ko'rsatilgan faktoring xizmatlarining asosiy qismi Toshkent shahri (4,1 trln so'm yoki 43,3 foiz), Andijon viloyati (1,9 trln so'm yoki 20,4 foiz), Toshkent viloyati (859 mlrd so'm yoki 9,1 foiz) va Farg'ona viloyatiga (543 mlrd so'm yoki 5,7 foiz) to'g'ri kelgan. Surxondaryo viloyati (67 mlrd so'm yoki 0,7 foiz), Sirdaryo viloyati (47 mlrd so'm yoki 0,5 foiz) va Jizzax viloyatida (45 mlrd so'm yoki 0,5 foiz) eng past ko'rsatkich kuzatilgan. Mijozlarning tashkiliy shakli bo'yicha ko'rsatilgan faktoring xizmatlari taqsimotida eng

yuqori ulush mas'uliyati cheklangan jamiyatlarga to'g'ri kelib, ularga 6,2 trln so'm yoki jami xizmatlarning 65,4 foiz miqdorida, aksiyadorlik jamiyatlariga 1,8 trln so'm yoki 19 foiz miqdorida faktoring xizmatlari ko'rsatilgan. Shuningdek, chet el kapitali ishtirokidagi korxonalarining 1,3 trln so'mlik (13,3 foiz) hamda xususiy, oilaviy korxonalar va fermer xo'jaliklarining 218 mlrd so'mlik (2,3 foiz) debitorlik qarzlari faktoring xizmatlari orqali moliyalashtirilgan. Jami faktoring xizmatlarining 246 mlrd so'mi yoki 3 foizi yillik aylanma mablag'lari 1 mlrd so'mgacha bo'lgan tadbirkorlik subyektlariga (mikromoliya tashkilotlari 218 mlrd so'm, tijorat banklari 28 mlrd so'm), 556 mlrd so'mi yoki 6 foizi aylanmasi 1 mlrd so'mdan 10 mlrd so'mgacha bo'lgan tadbirkorlarga, 1,7 trln so'mi yoki 18 foizi aylanmasi 10 mlrd so'mdan 100 mlrd so'mgacha bo'lgan tadbirkorlarga va 7 trln so'mi yoki 73 foizi aylanmasi 100 mlrd so'mdan ortiq bo'lgan tadbirkorlarga ko'rsatilgan.

Muddatlar kesimida 30 kungacha faktoring xizmatlari jami faktoring xizmatlarining 23 foizini (2,2 trln so'm), 31 kundan 60 kungacha – 21 foizini (1,9 trln so'm), 61 kundan 90 kungacha – 38 foizini (3,6 trln so'm), 91 kundan 120 kungacha – 8 foizini (0,7 trln so'm) hamda 121 kundan 180 kungacha - 10 foizini (1 trln so'm) tashkil qilgan. Miqdorlar bo'yicha 100 mln so'mgacha faktoring xizmatlari jami faktoring xizmatlarining 1 foizini (0,08 trln so'm), 100 mln so'mdan 500 mln so'mgacha 8 foizini (0,7 trln so'm), 500 mln so'mdan 1 mlrd so'mgacha 6 foizini (0,5 trln so'm), 1 mlrd so'mdan 5 mlrd so'mgacha 35 foizini (3,3 trln so'm) hamda 5 mlrd so'mdan yuqori bo'lgan faktoring xizmatlari 50 foizini (4,8 trln so'm) tashkil qilgan. Iqtisodiyot tarmoqlari kesimida faktoring xizmatlarining asosiy qismi sanoat sohasiga yo'naltirilib, 4,5 trln so'm yoki jami hajmning 48 foizini tashkil etgan. Savdo va xizmat ko'rsatish sohasiga 4,1 trln so'm yoki 44 foiz yo'naltirilgan. Shuningdek, qurilish va qishloq xo'jaligi sektorlarida mos ravishda 391

mlrd so'mlik (4 foiz) va 409 mlrd so'mlik (4 foiz) debitorlik qarzdorliklar moliyalashtirilgan.

Xalqaro faktoring amaliyotlari tahliliga qaraganda, 2025-yilda tijorat banklari tomonidan 642 mlrd so'm ekvivalentidagi (jamiga nisbatan 7 foiz) regress huquqi bilan xalqaro faktoring xizmati ko'rsatilgan. Xalqaro faktoring operatsiyalarida banklar bo'yicha eng yuqori hajm Asakabank (29,9 mln dollar yoki 56 foiz), Mikrokreditbank (7,2 mln dollar yoki 14 foiz), Biznesni rivojlantirish banki (7,4 mln dollar yoki 14 foiz) tomonidan ko'rsatilgan. Shuningdek, O'zmilliybank 4,4 mln dollar (9 foiz), Turon bank 2,4 mln dollar (5 foiz), Ipak yo'li banki 1,2 mln dollar, 122 ming evro va 9,9 mln rubl (3 foiz) miqdoridagi xalqaro faktoring operatsiyalarini amalga oshirgan. Mijozlarning tashkiliy shakli bo'yicha ko'rsatilgan xalqaro faktoring xizmatlarining taqsimotida eng yuqori ulush mas'uliyati cheklangan jamiyatlarga (600 mlrd so'm yoki 93,5 foiz) to'g'ri kelgan bo'lsa, keyingi o'rinlarda xususiy, oilaviy korxona va fermer xo'jaliklarining 37 mlrd so'mlik (5,8 foiz) va chet el kapitali ishtirokidagi korxonalarining 4 mlrd so'mlik (0,6 foiz) debitorlik qarzlari faktoring xizmatlari orqali moliyalashtirilgan. Muddatlar bo'yicha 30 kungacha xalqaro faktoring xizmatlari jami xalqaro faktoring xizmatlarining 40 foizini (258 mlrd so'm) 31 kundan 60 kungacha – 9 foizini (55 mlrd so'm), 61 kundan 90 kungacha – 26 foizini (166 mlrd so'm), 91 kundan 120 kungacha – 9 foizini (58 mlrd so'm) hamda 121 kundan 180 kungacha - 16 foizini (105 mlrd so'm) tashkil qilgan. Miqdorlar kesimida 500 mln so'mgacha xalqaro faktoring xizmatlari jami xalqaro faktoring xizmatlarining 2 foizini (11 mlrd so'm), 500 mln so'mdan 1 mlrd so'mgacha 3 foizini (17 mlrd so'm), 1 mlrd so'mdan 5 mlrd so'mgacha 20 foizini (126 mlrd so'm), 5 mlrd so'mdan yuqori bo'lgan faktoring xizmatlari 76 foizini (488 mlrd so'm) tashkil qilgan. Iqtisodiyot tarmoqlari bo'yicha xalqaro faktoring xizmatlarining asosiy qismi savdo va xizmat ko'rsatish sohasiga yo'naltirilib, 418 mlrd so'm yoki jami hajmning 65 foizini tashkil etgan. Sanoat tarmog'iga 206 mlrd so'm yoki 32 foiz mablag'lar yo'naltirilgan. Shuningdek, qishloq xo'jaligi sektorlarida 18 mlrd so'mlik (3 foiz) debitorlik qarzdorliklari moliyalashtirildi. Xalqaro faktoring xizmatlarining asosiy qismi Tojikiston (251,4 mlrd so'm yoki 39 foiz) va Rossiya (216,3 mlrd so'm yoki 33,7 foiz) davlatlariga amalga oshirilgan eksport operatsiyalari bo'yicha yuzaga kelgan debitorlik qarzdorliklarini moliyalashtirish uchun yo'naltirilgan. Shuningdek, xalqaro faktoring xizmatlarining qolgan qismi Qozog'iston (66 mlrd so'mlik yoki 10,3 foiz), Qirg'iziston (63,5 mlrd so'm yoki 9,9 foiz), Belarus (12,4 mlrd so'm yoki 1,9 foiz), Polsha (11,5 mlrd so'm yoki 1,8 foiz), BAA (10,9 mlrd so'm yoki 1,7 foiz), Buyuk Britaniya (6,6 mlrd so'm yoki 1 foiz), AQSH (1,3 mlrd so'm yoki 0,2 foiz), Italiya (1,2 mlrd so'm yoki 0,2 foiz) va Shveysariya (0,5 mlrd so'm yoki 0,1 foiz) davlatlari hissasiga to'g'ri kelgan.

Переговоры по узбекско-иорданскому торговому сотрудничеству

Между главой Министерства инвестиций, промышленности и торговли Республики Узбекистан Лазизом Кудратовым и министром промышленности, торговли и снабжения Иорданского Хашимитского Королевства Ярубом Кудом в формате ВКС состоялись переговоры.

Стороны обсудили текущее состояние и перспективы расширения узбекско-иорданского торгово-экономического сотрудничества. Особое внимание было уделено развитию взаимодействия

в сельском хозяйстве, химической промышленности, фармацевтической отрасли, а также внедрению современных решений в сфере цифровой медицины. По итогам 2025 года взаимный товарооборот между Узбекистаном

и Иорданией увеличился на 79,2 %. В настоящее время в Узбекистане действует 18 предприятий с участием иорданского капитала.

Отдельным пунктом повестки стала подготовка к очередному заседанию Межправительственной комиссии по сотрудничеству, а также ход переговоров по заключению соглашения о преференциальной торговле между Узбекистаном и Иорданией. Отмечено, что подписание данного документа позволит сформировать дополнительные условия для расширения взаимных поставок продукции, повышения деловой активности и дальнейшего углубления торгово-экономических связей между странами.

По итогам встречи стороны подтвердили взаимную заинтересованность в наращивании практического сотрудничества и договорились продолжить активный диалог по всем ключевым направлениям двустороннего взаимодействия.

Министры образования Узбекистана и Таджикистана обсудили новые направления сотрудничества

Министр высшего образования, науки и инноваций Республики Узбекистан Конгратбай Шарипов провёл встречу с министром образования и науки Республики Таджикистан Рахимом Саидзодой.

В ходе встречи были обсуждены вопросы дальнейшего расширения сотрудничества

между двумя странами в сфере высшего образования, науки и инноваций.

В ходе беседы особое внимание было уделено развитию преподавания узбекского языка в Таджикистане, организации совместных образовательных программ в сотрудничестве с ведущими высшими учебными заведениями двух стран, а также расширению академического обмена.

Также были рассмотрены перспективы развития сотрудничества по приоритетным направлениям, таким как инженерия, информационные технологии и искусственный

интеллект, транспорт, машиностроение, архитектура и строительство, сельское хозяйство, геология, горнодобывающая промышленность, биотехнологии, нанотехнологии, металлургия, энергетика и возобновляемые источники энергии. В ходе встречи состоялся обмен мнениями о текущем состоянии сотрудничества между высшими учебными заведениями двух стран, а также обсуждены возможности поддержки перспективных научно-образовательных проектов, реализации совместных программ и исследований.

Стороны также подчеркнули важность расширения обмена опытом в сфере образования посредством организации семинаров, тренингов, мастер-классов и курсов повышения квалификации для профессорско-преподавательского состава, а также дальнейшего укрепления связей между университетами.

Отмечено, что встреча послужит выведению стратегического сотрудничества в сфере образования и науки между двумя странами на новый этап.

В штаб-квартире Содружества обсуждены вопросы подготовки к заседанию Комиссии по правам человека СНГ

17 марта 2026 года в штаб-квартире исполнительного комитета СНГ под председательством представителя Республики Беларусь в Комиссии по правам человека Содружества Независимых Государств Евгении Парамоновой состоялось рабочее совещание. Встреча прошла в режиме видеоконференции и была посвящена подготовке к шестому заседанию комиссии.

В совещании приняли участие члены комиссии от Республики Беларусь, Кыргызской Республики и Российской Федерации, уполномоченные представители аппаратов членов комиссии от Республики Армения, Республики Казахстан, Кыргызской Республики, Российской Федерации, Республики Таджикистан, Республики Узбекистан, постоянный полномочный представитель Республики Беларусь при уставных и других органах Содружества Независимых Государств, представитель постоянного представительства Российской Федерации при уставных и других органах Содружества Независимых Государств, сотрудники секретариата комиссии и исполнительного комитета СНГ.

Особое внимание уделено подготовке основного вопроса о национальном опыте государств в области прав граждан на медицинскую помощь и уход (в рамках года охраны здоровья в СНГ). Участники заседания оценили степень готовности материалов и договорились направить свои обзоры (доклады) в секретариат.

Важным пунктом обсуждения стали изменения в правила процедуры комиссии. Предложенные коррек-

ровки были поддержаны участниками и будут внесены на дальнейшее рассмотрение членами комиссии в ходе апрельского заседания.

По итогам заседания была достигнута договоренность о проведении следующей встречи в конце марта для дальнейшей координации и окончательной подготовки к шестому заседанию Комиссии по правам человека СНГ.

Qurilish korxonalari 8,5 trln soʻmdan ortiq soliq toʻlagan

2025-yilda qurilish faoliyati bilan shugʻullanuvchi 31 834 ta yuridik shaxs tomonidan 8,5 trln soʻmdan ortiq soliq toʻlangan. Shundan, 1,3 trln soʻmdan ortiq, yaʼni 16,2% 20 ta korxona hisobiga toʻgʻri keladi. Ularning jami tovar aylanmasi 25,1 trln soʻmdan ziyod, qoʻllanilgan soliq imtiyozlari miqdori esa 814,2 mlrd soʻm.

Eng koʻp soliq toʻlagan 20 ta korxona tomonidan qoʻllanilgan soliq imtiyozlari hamda toʻlangan soliqlar batafsil infografikada.

Ushbu soliq toʻlovchilar tomonidan toʻlangan tushumlar soliq turlari kesimida:

- QQS - 603,9 mlrd soʻm;
- JShODS - 269,7 mlrd soʻm;
- ijtimoiy soliq - 255,1 mlrd soʻm;
- foyda soligʻi - 216,2 mlrd soʻm;
- boshqa soliqlar - 37,9 mlrd soʻm.

2025-yilda qurilish sohasida eng koʻp soliq toʻlagan top-20 korxona (mlrd soʻmda)

YURIDIK SHAXSLAR SONI 31 834

Tovar aylanmasi	Toʻlangan soliqlar	Soliq imtiyozlari
196 544,7	8 522,6	3 175,0

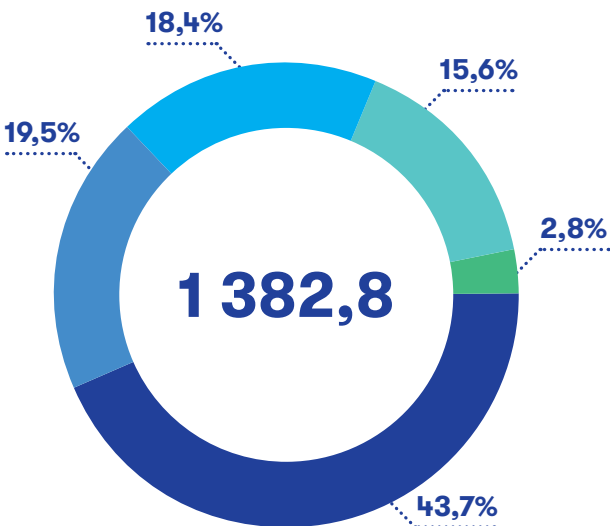
SHUNDAN, TOP-20 SOLIQ TOʻLOVCHI BOʻYICHA

Tovar aylanmasi	Toʻlangan soliqlar	Soliq imtiyozlari
25 166,6	1 382,8	814,2

Jami summadagi ulushi

12,8% 16,2% 25,6%

TOP 20 TUSHUMLARI (soliq turlari boʻyicha)

- Qoʻshilgan qiymat soligʻi 603,9
- Jismoniy shaxslardan olinadigan daromad soligʻi 269,7
- Ijtimoiy soliq 255,1
- Foyda soligʻi 216,2
- Boshqa soliqlar 37,9

ENG KOʻP SOLIQ TOʻLAGAN TOP 20

toʻlangan soliqlar

1	"DISCOVER INVEST" MChJ	193,0	2	"TREST-12" AJ	103,8
3	"AGROMIR BUILDINGS" MChJ	99,2	4	"LAND HOUSE" MChJ	92,2
5	"OʻZNEFTGAZ-QUDUQ TAʼMIRLASH" AJ	89,8	6	"GOLD STEP INVEST" MChJ	89,1
7	"KOC KONSTRUCTION MEKANIK ELEKTRIK" MChJ XK	86,8	8	"ABSOLUTE BUSINESS TRADE" MChJ	72,1
9	"BIR INSHAAT" MChJ	61,7	10	"ARCHITECTS DEVELOPMENT" MChJ QK	53,7
11	"SOLIDEX" MChJ	53,5	12	"SEPCOIII ELEKTRIC POWER CONSTRUCTION ZARAFSHAN" MChJ	52,8
13	"UET CONSTRUCTION" MChJ	52,7	14	"OZUN TASHKENT CONSTRUCTION" MChJ XK	49,5
15	"2-SON QURILISH DIREKSIYASI" MChJ	44,9	16	"ALTAR BUILDING PARTNERS" MChJ QK	41,3
17	"QAMCHIQAVTOYOʻL IHTISOSLASHTIRILGAN YOʻLLARDAN FOYDALANISH" UK	38,9	18	"MIMAR GROUP" MChJ	36,4
19	"AYSEL INSHAAT" MChJ QK	35,9	20	"MESMER-EAST" MChJ	35,5

Таъсисчи

Давлат активларини бошқариш агентлиги

"Бизнес-Daily Медиа"
ноширлик уйи МЧЖ

Бош директор в.в.б. Бош муҳаррир
У. ПУЛАТОВ

Мурожаат учун

Тел.:
+998 (99) 353-55-54

E-mail:
biznesdm 2020@gmail.com

Манзил:
100000, Тошкент шаҳри,
Амир Темури кўчаси, 6-уй.

Газета 1994 йил 31 августдан чиқа бошлаган.

2013 йил 12 апрелда Ўзбекистон Матбуот ва ахборот агентлигида 0064-сон билан қайта рўйхатдан ўтган.

2025 йилдан бошлаб газета PDF электрон шаклда чиқади. Нашр даврийлиги: ҳафтада икки марта – ҳар сешанба ва пайшанба кунлари. Формат А3 (816x406)

© Biznes Daily "Биржа"дан кўчириб босиш фақат

"Бизнес-Daily Медиа" НУ МЧЖ рухсати билан амалга оширилади.

Газета жамият матбаа бўлимида терилди ва саҳифаланди.

© Biznes Daily "Биржа" оригинал макети.

© Газета текин тарқатилади

telegram
BIZNES DAILY BIRJA